

VŠB – Technická univerzita Ostrava
Fakulta strojní
Institut dopravy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2009

Bc. Zuzana Burešová

VŠB – Technická univerzita Ostrava

Fakulta strojní

Institut dopravy

KOMPLEXNÍ POROVNÁNÍ JEDNOTLIVÝCH
DRUHŮ DOPRAV Z HLEDISKA PŮSOBENÍ
NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

COMPREHENSIVE TRANSPORT MODES
COMPARISON IN TERM OF ENVIRONMENTAL
IMPACT

Student: Bc. Zuzana Burešová

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Petr Škapa, CSc.

Ostrava 2009

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
FAKULTA STROJNÍ

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

**Komplexní porovnání jednotlivých druhů doprav
z hlediska působení na životní prostředí**

Comprehensive Transport Modes Comparison in Term of Environmental Impact

Student: Bc. Zuzana Burešová
Studijní obor: 2301T003 Dopravní technika a technologie
Specializace: 2301T003-20 Silniční doprava
Pracoviště: Institut dopravy - 342

Zásady pro zpracování:

1. Úvod.
2. Vliv dopravy na životní prostředí.
3. Dopravní infrastruktura jednotlivých druhů doprav.
4. Energetická náročnost jednotlivých druhů doprav.
5. Vyhodnocení emisí a nehodovosti jednotlivých druhů doprav.
6. Návrh na snížení emisí z dopravy.
7. Závěr.

Pokyny pro zpracování:

Rozsah práce: min. 60 stran textu mimo přílohy

Cílem diplomové práce je porovnání jednotlivých druhů doprav a kvantifikace energetické náročnosti, emisí, záboru půdy a nehodovosti.

Seznam doporučené literatury:

ŠKAPA, P.: *Doprava a životní prostředí I*, VŠB-TU OSTRAVA, 2003, ISBN 80-248-0433-6.

ŠKAPA, P.: *Doprava a životní prostředí II*, VŠB-TU OSTRAVA, 2003, ISBN 80-248-0434-4.

ŠEBOR, G., POSPÍŠIL, M., ŽÁROVEC, J.: *Technicko-ekonomická analýza vhodných alternativních paliv*, Ústav AÚSTAV TECHNOLOGIE ROPY A PETROCHEMIE, VŠCHT PRAHA, 2006.

www:mdcr.cz, www:mvcv.cz, www:mzp.cz, www:cdv.cz.

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Petr Škapa, CSc.

Datum zadání diplomové práce: 12. června 2009

Datum odevzdání diplomové práce: 20. září 2009

Akademický rok: 2008/2009

doc. Ing. Vladimír Smrž, Ph.D.

ředitel Institutu dopravy

prof. Ing. Radim Farana, CSc.

děkan FS

V Ostravě dne 12. června 2009

PROHLÁŠENÍ STUDENTA

Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci včetně příloh vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Ostravě .....

.....

podpis studenta

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo.
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB – TUO) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3)
- souhlasím s tím, že jeden výtisk diplomové práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB – TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB – TUO.
- bylo sjednáno, že s VŠB – TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona.
- bylo sjednáno, že užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB – TUO, která je oprávněna v takovém případě od mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB – TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).
- beru na vědomí, že odevzdáním své práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, bez ohledu na výsledek její obhajoby.

V Ostravě .....

.....

Podpis studenta

Bc. Zuzana Burešová

Nemocniční 1190

793 91 Uničov

ANOTACE

BUREŠOVÁ, Z. Komplexní porovnání jednotlivých druhů doprav z hlediska působení na životní prostředí. Ostrava: Institut dopravy, Fakulta strojní VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2009, 65 s., Diplomová práce, vedoucí Škapa, P.

Diplomová práce se zabývá kompletním porovnáním jednotlivých druhů doprav z hlediska životního prostředí. Doprava byla vždy nedělitelnou součástí života společnosti. Na straně druhé se také doprava stala významným faktorem ovlivňujícím negativně životní prostředí a zdraví člověka. Největší podíl v tomto směru náleží dopravě silniční, jejíž negativní vliv se projevuje především v produkci emisí znečišťujících ovzduší. Negativně také působí vyšší hladiny hluku, vibrace a kontaminace půdy, vody a bioty v důsledku úniků znečišťujících látek z dopravních prostředků a vlivem aplikace posypových solí při zimní údržbě komunikace.

ANNOTATION

BUREŠOVÁ, Z. Comprehensive Transport Modes Comparison in Term of Environmental Impact. Ostrava: Transport Institute, Faculty of Mechanical Engineering VSB – Technical University of Ostrava, 2009, 65 p., head: Skapa, P.

The dissertation solves problems of Transport Modes Comparison in Term of Environmental Impact. The transport has always been an inseparable part of society life. On the other hand the transport has become a significant factor influencing the environment and human health in a negative way. The largest share is due to road transport, the negative influence of which proves mainly in the emission discharge polluting the atmosphere. A negative influence have also following phenomena: higher noise levels, vibrations and soil, water and biota pollution due to leakage of impurities from transport vehicles and to application of road salt during winter road maintenance.

OBSAH DIPLOMOVÉ PRÁCE

SEZNAM POUŽITÝCH ZNAČEK A ZKRATEK

1 ÚVOD.....	1
2 VLIV DOPRAVY NA ŽP	3
2.1 Znečištění ovzduší	3
2.2 Znečištění vod a půdy.....	8
2.3 Hluk a vibrace.....	9
2.4 Dopravní nehody.....	13
2.5 Zábor půdy a fragmentace krajiny	15
3 DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA	16
3.1 Infrastruktura silniční dopravy	16
3.2 Infrastruktura MHD	18
3.3 Infrastruktura železniční dopravy.....	18
3.4 Infrastruktura letecké dopravy.....	20
3.5 Splavné vodní cesty	21
3.6 Infrastruktura potrubní dopravy	22
3.7 Infrastruktura kombinované dopravy	23
3.8 Vyhodnocení infrastruktury ČR.....	23
4 ENERGETICKÁ NÁROČNOST	26
4.1 Zdroje energie	26
4.2 Energetická náročnost dopravy.....	28
5 VYHODNOCENÍ EMISÍ A NEHODOVOSTI.....	38
5.1 Vývoj emisí	38
5.2 Vyhodnocení nehodovosti	45
6 SNIŽOVÁNÍ EMISÍ	54
6.1 Technická řešení.....	54
6.2 Alternativní paliva	55
6.3 INTERMODÁLNÍ DOPRAVA	62
6.4 IDS, MHD.....	63
6.5 Legislativa.....	64
7 ZÁVĚR	65

8 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

9 PŘÍLOHY

SEZNAM ZKRATEK

B + R	Bike and Ride (kombinovaný systém cyklistické a veřejné dopravy)
CH ₄	Metan
CNG	Compressed Natural Gas (stlačený zemní plyn)
CO	Oxid uhelnatý
CO ₂	Oxid uhličitý
č.	Číslo
ČD	České dráhy
ČR	Česká republika
ČSN	Česká norma
D + R	Dálnice a rychlostní silnice
EU	European Union (Evropská Unie)
EURO	The Common European Currency (Společná evropská měna)
FAME	Methylester mastných kyselin
g	Gram
hl.	Hlavní
hm.	Hmotnost
HPD	Hrubý domácí produkt
CHKO	Chráněná krajinná oblast
IAD	Individuální automobilová doprava
IDS	Integrovaný dopravní systém
IKL	Ingolstadt – Kralupy nad Vltavou - Litvínov
k	Kilo (1 000) při označování jednotek
k _y	Koeficient růstu
kg	Jednotka kilogram
km	Jednotka kilometr
kWh	Jednotka kiloWatt hodina
l	Jednotka litr
LPG	Liquid Petrol Gas (tekutý propan – butan)
m	Jednotka metr
MD	Ministerstvo dopravy
MEŘO	Metylester řepkového oleje
MHD	Městská hromadná doprava
mil.	Milion (10 ⁶) při označování jednotek
MJ	Měrná jednotka
mld	Miliarda (10 ⁹) při označování jednotek
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
ND	Nákladní doprava
NH ₃	Amoniak
NO _x	Oxidy dusíku
N ₂ O	Oxid dusný
NP	Národní park
NMVOC	Těkavé organické látky
O ₃	Ozón
oskm	Osobové kilometry
P + R	Park and Ride (Kombinovaný systém automobilové a veřejné dopravy)
PAH	Polycyklické aromatické uhlovodíky
Pb	Olovo

PHM	Pohonné hmoty a maziva
PM	Prachové částice
RO – LA	Rollande Landstrasse (doprovázená kombinovaná doprava)
ŘLP	Řízení letového provozu
s	Jednotka sekunda
Sb.	Sbírka zákonů
SO ₂	Oxid siřičitý
Š	Značka automobilu Škoda
t	Tuna
tis.	Tisíc
tj.	To je
UZPLN	Ústav pro odborné zjišťování příčin leteckých nehod
VOC	Volatile Organic Componads (těkavé organické látky)
ŽP	Životní prostředí